

Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Economic Research

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

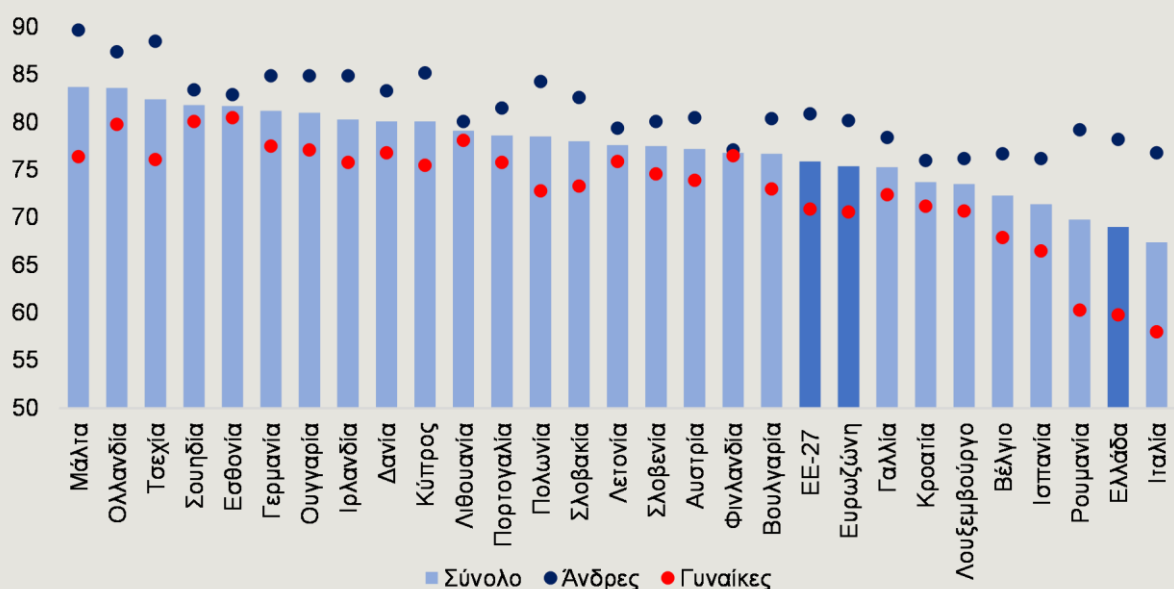
Συμμετοχή στο Εργατικό Δυναμικό και Ποσοστά Απασχόλησης σε Γυναίκες και Άνδρες: Ερμηνείες των Διαφορών και Πολιτικές Σύγκλισης

Το ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα, δηλαδή ο λόγος των απασχολούμενων προς τον συνολικό πληθυσμό (employment rate), διαμορφώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2024 σε 69% έναντι 75,9% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27)¹ (Γράφημα 1). Ένας από τους στόχους του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων (European Pillar of Social Rights Action Plan) είναι το ποσοστό απασχόλησης, σε επίπεδο ΕΕ-27, να ανέλθει σε 78% μέχρι το 2030, γεγονός που συνεπάγεται για τη χώρα μας την περαιτέρω άνοδο των απασχολούμενων ηλικίας 20-64 ετών κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες ή κατά περίπου 400 χιλιάδες. Η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης απαιτεί όχι μόνο τη μείωση της ανεργίας, αλλά και την παροχή κινήτρων προς τον μη ενεργό πληθυσμό προκειμένου να εισέλθει στην αγορά εργασίας. Τούτο είναι καθοριστικός παράγοντας για την αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων και των αναπτυξιακών προοπτικών.

Το χαμηλό ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά των κρατών-μελών της ΕΕ-27 αλλά και τον μέσο όρο αυτής είναι ένα χαρακτηριστικό της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα που ισχύει διαχρονικά. Αυτό αποδίδεται στο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας, αλλά και στο χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Στις αρχές του 2009, περίπου την περίοδο που ξεκίνησε η οικονομική κρίση στη χώρα μας, το ποσοστό απασχόλησης διαμορφωνόταν στο 65,8%, δύο ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ-27². Η διαφορά με την ΕΕ-27 αυξήθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας, γεγονός που οφείλεται σχεδόν εξ' ολοκλήρου στη μεγάλη αύξηση του ποσοστού ανεργίας -ως απόρροια της απώλειας θέσεων εργασίας λόγω της παρατεταμένης ύφεσης- και, κατά

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Ποσοστό απασχόλησης (employment rate) ανά φύλο στην Ελλάδα και τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ηλικίες 20-64 ετών, στοιχεία με εποχική διόρθωση)

συνέπεια, τη σημαντική πτώση του ποσοστού των εργαζομένων στο εργατικό δυναμικό. Διαγραμματικά αυτό απεικονίζεται στην κοινή πορεία του ποσοστού απασχόλησης και του ποσοστού των εργαζομένων στο εργατικό δυναμικό (Γράφημα 2α). Αντίθετα, το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, δηλαδή το σύνολο απασχολούμενων και ανέργων προς τον συνολικό πληθυσμό (activity rate) και επομένως και ο μη ενεργός πληθυσμός (ως συμπληρωματικός αυτού), παρέμειναν σε γενικές γραμμές σταθερά.

Παρά την άνοδο που έχει επιτευχθεί, από τα μέσα της περασμένης δεκαετίας μέχρι σήμερα, το ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα εξακολουθεί να είναι το δεύτερο χαμηλότερο στην ΕΕ-27, υπερτερώντας μόνο έναντι της Ιταλίας (Γράφημα 1). Τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης σε επιμέρους κατηγορίες, όπως στις γυναίκες, στους νέους και στους ηλικιωμένους, διαμορφώνουν την υφιστάμενη κατάσταση. Συγκεκριμένα, ενώ στους άνδρες το ποσοστό απασχόλησης βρίσκεται κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (78,2% έναντι 80,9% στην ΕΕ-27), στις γυναίκες το αντίστοιχο ποσοστό υπολείπεται σημαντικά (59,8% έναντι 70,9% στην ΕΕ-27). Αυτό έχει αποτέλεσμα το χάσμα απασχόλησης μεταξύ των φύλων στην Ελλάδα (gender employment gap) να είναι το τρίτο μεγαλύτερο στην ΕΕ-27 μετά το αντίστοιχο της Ρουμανίας και της Ιταλίας, με τις επιδόσεις των εν λόγω χωρών να υστερούν σημαντικά σε σύγκριση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ-27.

Η διαφορά των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω στους ακόλουθους δύο παράγοντες:

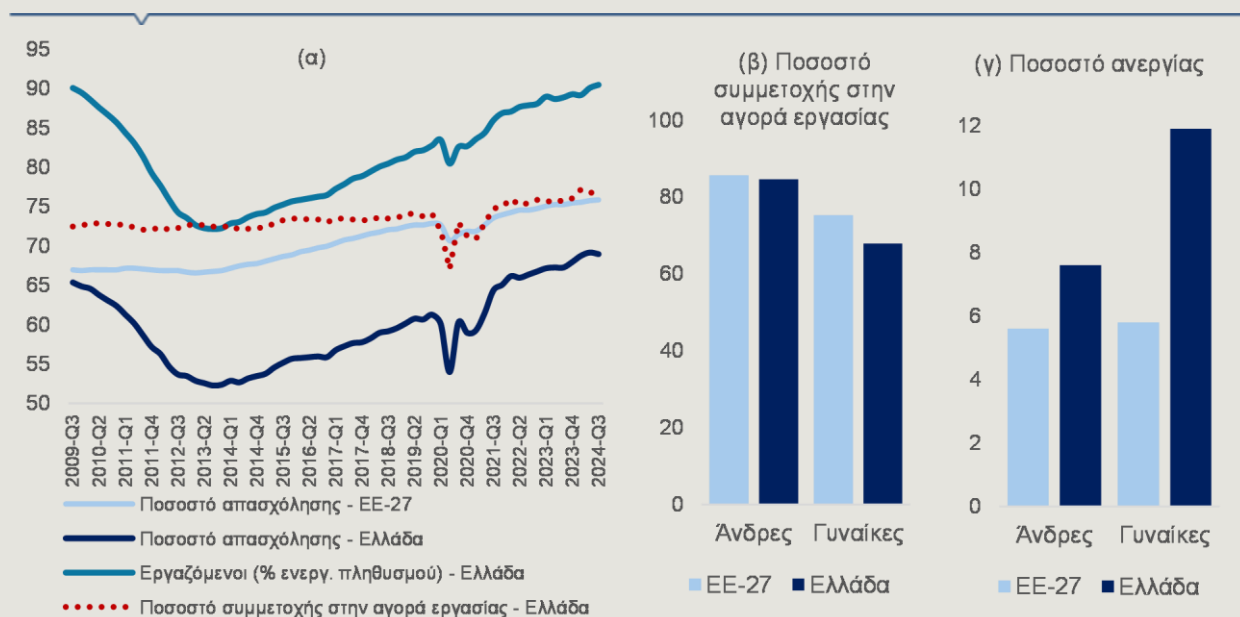
Πρώτον, στο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας των γυναικών. Παρά το γεγονός ότι, βάσει των πιο πρόσφατων στοιχείων, είναι το χαμηλότερο που έχει καταγραφεί την τελευταία δεκαπενταετία, εξακολουθεί να είναι σημαντικά υψηλότερο από το ποσοστό ανεργίας των ανδρών. Το τρίτο τρίμηνο του 2024 η ανεργία των γυναικών διαμορφώθηκε σε 11,9% του ενεργού πληθυσμού, όταν το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών ήταν ίσο με 7,6% και ο μέσος της ΕΕ-27 ίσος με 5,8% (Γράφημα 2γ).

Δεύτερον, στο χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό αυτό ακολουθεί σταθερά ανοδική τροχιά από το 2009 μέχρι σήμερα (με εξαίρεση την πανδημία) και σταδιακά ανήλθε σε 67,9% το τρίτο τρίμηνο του 2024, από 60,1% το πρώτο τρίμηνο του 2009. Αν και η απόστασή του σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ-27 κυμαίνεται την τελευταία τριετία περίπου στις 7,2 ποσοστιαίες μονάδες, η διαφορά του από το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών παραμένει σημαντική, καθώς το τελευταίο διαμορφώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2024 σε 84,6% (Γράφημα 2β).

Η αύξηση του χαμηλού ποσοστού απασχόλησης των γυναικών στην Ελλάδα, όπως και των νέων και των ηλικιωμένων, είναι βασική προϋπόθεση για την αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της χώρας -δεδομένων και των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων- αλλά και για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού σε διάφορους τομείς, όπως ο τουρισμός. Παράλληλα, η μείωση του χάσματος

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Ποσοστό απασχόλησης σε Ελλάδα και ΕΕ-27 (α), συμμετοχής στην αγορά εργασίας (β) και ποσοστό ανεργίας (γ) ανά φύλο (ηλικίες 20-64, στοιχεία με εποχική διόρθωση)

Πηγή: Eurostat

Σημείωση:
Ορισμοί:

α) Ποσοστό απασχόλησης (employment rate): Απασχολούμενοι προς τον συνολικό πληθυσμό της αντίστοιχης κατηγορίας.

β) Ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας (activity rate): Σύνολο απασχολούμενων και ανέργων (ενεργός πληθυσμός) προς τον συνολικό πληθυσμό της αντίστοιχης κατηγορίας.

γ) Ποσοστό ανεργίας: Αναλογία ανέργων προς τον ενεργό πληθυσμό, δηλαδή προς το σύνολο απασχολούμενων και ανέργων.

απασχόλησης μεταξύ των φύλων είναι εκπεφρασμένος στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ για τις ροές απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, το ποσοστό των γυναικών εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ανήλθε το 2024 στο 48,15% επί του συνόλου των εργαζομένων, αυξημένο σε σύγκριση με το 2023 (47,96%).

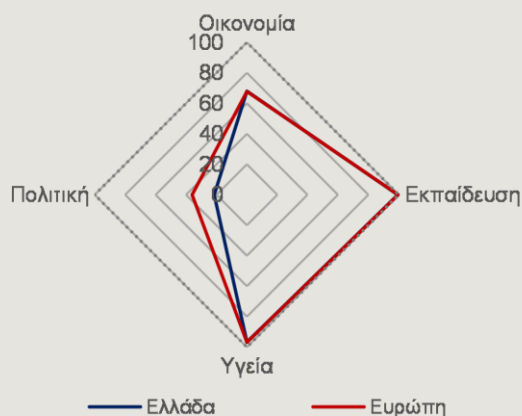
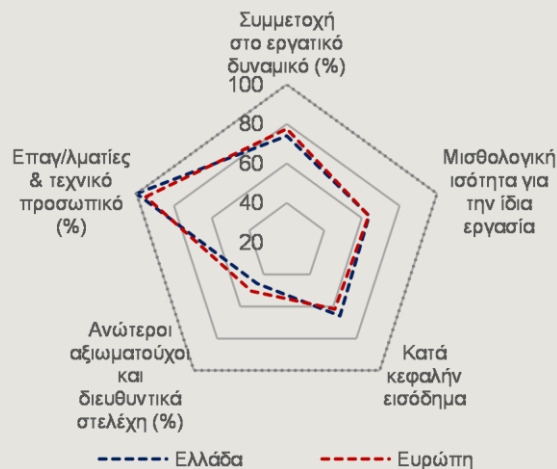
Ένας από τους παράγοντες που λειτουργούν αποτρεπτικά για τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας -σύμφωνα και με την έκθεση Πισσαρίδη- είναι η έλλειψη οργανωμένων υπηρεσιών και παροχών αναφορικά με τη φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων. Αυτό αποτυπώνεται στα επιμέρους ποσοστά απασχόλησης των γυναικών ανά αριθμό παιδιών που κυμαίνονται από 68,3% στις γυναίκες χωρίς παιδιά, έως 56,1% σε αυτές που έχουν τρία ή περισσότερα παιδιά³. Ο Προϋπολογισμός για το 2025 περιλαμβάνει μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση, όπως τα προγράμματα για επιπλέον θέσεις ή παροχή “voucher” σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, θεσμικά μέτρα για τις τρίτεκνες οικογένειες, π.χ. αύξηση της ποσόστωσης στις προσλήψεις στον δημόσιο τομέα, κ.λπ.

Εκτός όμως από την παροχή κινήτρων και διευκολύνσεων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, είναι εξίσου κρίσιμο να αντιμετωπιστούν και θέματα ανισότητας εν γένει. Σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (“Global Gender Gap Report 2024”, World Economic Forum), οι ευρωπαϊκές χώρες εξακολουθούν να έχουν πολύ καλές επιδόσεις σε σχέση με άλλες γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη, καλύπτοντας σήμερα πάνω από τα ¾ του έμφυλου χάσματος (75,1% με το 100% να αντανακλά την τέλεια ισότητα, Γράφημα 3α). Συγκεκριμένα, καταλαμβάνουν επτά θέσεις από τις δέκα πρώτες θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη, με την Ισλανδία να βρίσκεται στην πρώτη θέση και να ακολουθούν η Φινλανδία (2η), η Νορβηγία (3η), η Σουηδία (5η), η Γερμανία (7η), η Ιρλανδία (9η) και η Ισπανία (10η).

Η χώρα μας κατατάσσεται στην 73η θέση σε σύνολο 146 χωρών -με βαθμολογία 71,4%-, η οποία έχει βελτιωθεί σε σύγκριση με το 2023 κατά 20 θέσεις. Από τις επιμέρους συνιστώσες του δείκτη, σημαντική βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά καταγράφηκε στις κατηγορίες εκπαίδευση (educational attainment) και πολιτική (political empowerment), αν και η βαθμολογία στην τελευταία αυτή κατηγορία παραμένει χαμηλή (Γράφημα 3α). Στον τομέα της οικονομίας (economic participation and opportunity) η επίδοση είναι ίση με 68% (Γράφημα 3β), λόγω κυρίως της χαμηλότερης συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, των μισθολογικών ανισοτήτων (με βαθμολογία 63,8%) αλλά και του χαμηλού ποσοστού των γυναικών που κατέχουν θέση ευθύνης (ανώτεροι αξιωματούχοι, διευθυντικά στελέχη, με βαθμολογία 45,6%). Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί η υψηλή βαθμολογία της Ελλάδας (ίση με 100%) στην κατηγορία επαγγελματίες και τεχνικό προσωπικό, η οποία εκφράζει την αναλογία των εργαζόμενων γυναικών σε αυτές τις θέσεις.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3
Ο Παγκόσμιος Δείκτης Ανισότητας των Φύλων το 2024 και οι Συνιστώσες του: Η Ελλάδα σε σχέση με την Ευρώπη
(α) Παγκόσμιος Δείκτης Ανισότητας των Φύλων:

Ελλάδα 71,4
Ευρώπη: 75,1

(β) Συνιστώσες Δείκτη Οικονομίας

Πηγή: World Economic Forum

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ετήσια στοιχεία	2019	2020	2021	2022	2023	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2020)	2,3	-9,2	8,7	5,7	2,3	
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,6	-6,2	5,1	8,6	1,8	
Δημόσια Κατανάλωση	2,0	3,0	1,8	0,1	2,6	
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου	-0,8	1,7	21,7	16,4	6,6	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	-21,5	24,4	6,6	1,9	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,8	-7,3	17,4	11,0	0,9	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	0,3	-1,2	1,2	9,6	3,5	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	17,3	16,3	14,7	12,4	11,1	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	3,8	-6,6	-4,5	0,0	2,1	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	183,2	209,4	197,3	177,0	163,9	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-1,5	-6,5	-6,6	-10,2	-6,2	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2023	2024			Τελευταία Διαθέσιμη Περίοδος	Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές, δείκτες)
		Q1	Q2	Q3		
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	-2,1	-4,2	3,0	-1,3	-0,3 (Ιαν.-Νοε. 24)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	16,5	5,8	9,0	-4,1	3,5 (Ιαν.-Δεκ. 24)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	15,9	26,7	5,4	2,1	14,7 (Ιαν.- Οκτ. 24)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	4,2	1,7	7,3	6,5	4,3 (Ιαν.- Δεκ. 24)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση ΡΜ	51,6	55,8	54,7	52,1	52,8 (Ιαν. 25)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	107,6	106,8	110,0	107,7	108,6 (Ιαν. 25)	
Δείκτης Επιχειρικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	104,0	104,8	108,7	103,8	108,1 (Ιαν. 25)	
Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης	-40,0	-46,1	-42,7	-47,8	-43,4 (Ιαν. 25)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	3,6	4,5	6,1	6,6	8,9 (Δεκ. 24)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	5,8	6,6	9,4	9,2	13,8 (Δεκ. 24)	
Νοικοκυριά	-2,0	-1,4	-1,0	-0,8	-0,5 (Δεκ. 24)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	3,4	4,6	5,5	6,1	6,3 (Δεκ. 24)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,6	-3,2	-2,9	-2,9	-2,6 (Δεκ. 24)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	3,5	3,1	2,6	2,9	2,6 (Δεκ. 24)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	13,8	10,6	9,4	7,8	7,8 (Γ' τρίμ. 24)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	11,1	11,0	10,1	9,5	9,4 (Δεκ. 24)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2020)						
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,8	1,6	1,8	2,1	2,1 (Γ' τρίμ. 24)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,6	-6,8	-4,2	-1,4	-1,4 (Γ' τρίμ. 24)	
Επενδύσεις	6,6	2,6	3,7	0,3	0,3 (Γ' τρίμ. 24)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	1,9	-5,3	1,7	3,3	3,3 (Γ' τρίμ. 24)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,9	3,7	8,7	4,2	4,2 (Γ' τρίμ. 24)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, S&P Global

¹ Τα στοιχεία είναι με εποχική διόρθωση και αφορούν τις ηλικίες 20-64 ετών.

² Τα στοιχεία αφορούν το Q1 2009.

³ Στοιχεία Eurostat 2023.

Alpha Bank Economic Research

Παναγιώτης Καπόπουλος

Chief Economist

panayotis.kapopoulos@alpha.gr

Ανάλυση Οικονομικής Συγκυρίας

Ειρήνη Αδαμοπούλου

Expert Economist

eirini.adamopoulou@alpha.gr

Γεράσιμος Μουζάκης

Senior Economist

gerasimos.mouzakis@alpha.gr

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιανδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιανδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματος του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του